

Landbrugsstyrelsen

jordfordeling@lbst.dk

j.nr. 19-261-000001

Høringssvar til bekendtgørelse om multifunktionel jordfond

KL takker for høringen af bekendtgørelse og tilhørende vejledning om multifunktionel jordfordeling. KL har i samarbejde med parterne i Collective Impact varmt anbefalet arealanvendelse med flere samfundsmæssige gevinster. I den forbindelse er jordfordeling et redskab, som kan fremme ønskerne om multifunktionalitet. Derfor ser KL den aktuelle jordfond, bekendtgørelsen og vejledningen som et vigtigt og positivt skridt i den rigtige retning – en form for pilotprojekt, hvor der skal samles erfaringer til en kommende jordreform.

KL har i dette høringssvar primært bemærkninger til bekendtgørelsen på det generelle plan. Der tages forbehold for politisk behandling af høringssvaret.

Generelle bemærkninger

Regeringen har i finansloven afsat 2 mia. kr. til udtag af landbrugsjord, med henblik på:

"at understøtte natur-, vandmiljø- og klimaformål bl.a. gennem udtag af kulstofrig landbrugsjord, eksempelvis afbrydning af dræn og vådgøring af områderne, tilskud og kompensation i forbindelse med værditab ved videresalg af jorden, omlægning til mere bæredygtig produktion mv. med henblik på at reducere landbrugets drivhusgasudledning mest muligt. (Finansloven 2020)"

Bekendtgørelsen og vejledningen i samspil gør det klart, at det kun er udgifter til de administrative og statslige omkostninger, der dækkes af ordningen. Det vil sige, at projekterne skal dække/finde udgifterne til værditab mellem køb og salg af projektjord, og værditab forbundet med ændret arealanvendelse, der skal tinglyses. Samtidigt skal der findes fremtidige ejere af arealerne. Disse lodsejererstatninger kan dække over store beløb. Der burde være afsat midler til dækning af de reelle udgifter.

Dato: 2. februar 2020

Sags ID: SAG-2020-00177
Dok. ID: 2876441

E-mail: LAKA@kl.dk
Direkte: 3370 3753

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

I ordningen er ca. 1/3-del af midlerne forlods afsat til løn og administrationsudgifter i staten, mens 2/3-dele er afsat til jordkøb. Den første 1/3-del ville formentlig kunne anvendes mere lønsomt og effektivt, hvis der var fri konkurrence mellem Landbrugsstyrelsen og lokale landinspektører om denne ydelse. I den parallelle tilsudsordning til klassisk jordfordeing har det vist sig, at store arealer kan jordfordeles ved anvendelse af private landinspektører.

I nærværende bekendtgørelse anvendes betegnelsen "multifunktionel jordfordeling". Ordningen er imidlertid ret langt fra, hvad KL og de øvrige Collective Impact-partnere tidligere har foreslået under samme betegnelse. Med det formål at inspirere til en anderledes model for udmøntning af de 2 mia. kroner, som regeringen har afsat til udtag af landbrugsjord, vil KL derfor benytte anledningen til at gentage tidligere fremførte synspunkter (se evt. vedlagte brev til den tidligere miljø- og fødevareminister):

- At det alene bør være kommuner, der kan være "ansøger"
- At landdistriktsudvikling bør prioriteres langt højere, da det er driveren for jordfordeling
- At både klimatilpasning og CO₂-reduktion bør prioriteres som kriterier
- At der i et kommende set up bør være økonomiske midler til den faciliterende indsats i en 3-delt facilitatorfunktion, jf. de effektive erfaringer fra Collective Impact. Det sikrer både hurtig fremdrift og billig jordfordeling.
- At der i det supplerende set up omkring udtagning af landbrugsjord bør være økonomiske midler til ændret arealanvendelse. Dette bør ikke kun være fokuseret på natur- og landbrugsanvendelse.
- At der derfor er behov for et uafhængig statslig jord- og klimafond.

De erfaringer, som kommunerne allerede har hentet med multifunktionalitet og jordfordeling, viser, at tværsektorielle tilgange er afgørende for gode resultater, frivillighed og lokal forankring. Det gælder både den kommunale administration som projektejer/ansøger, og den statslige administration, når planloven, naturbeskyttelsesloven, landbrugsloven og mange andre love skal i spil.

Statslig jord- og klimafond

Derfor mener KL, at den kommende udtagning af landbrugsjord, og deraf følgende jordfordeling, skal forankres i en uafhængig statslig jord- og klimafond, der oprettes til formålet. Dette setup er relevant af flere årsager:

Dato: 2. februar 2020

Sags ID: SAG-2020-00177
Dok. ID: 2876441

E-mail: LAKA@kl.dk
Direkte: 3370 3753

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

1. Det kan sikre vedvarende fokus på og finansiering til en jordreform over de kommende 10-15 år – med et langsigtet nationalt fokus
2. Det vil muliggøre løbende bevillinger med særligt fokus for givne bevillinger i en given årrække – med forligspartiers særlige aftryk
3. Det vil muliggøre, at andre donorer som fx filantropiske fonde, finanssektoren m.fl. kan finde det relevant at bidrage til de konkrete projekter
4. Det vil muliggøre, at ministerier, ved siden af den uafhængige fonds indsats, kan administrere tilskudsordninger til sektorspecifikke indsatser.

Dato: 2. februar 2020

Sags ID: SAG-2020-00177
Dok. ID: 2876441

E-mail: LAKA@kl.dk
Direkte: 3370 3753

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

Ad 1) De seneste årtis statslige indsats i det åbne land har været præget af sektorspecifikke stop-and-go-processer, fx ifm. vandområdeplanerne og vådområdeindsatsen. Det åbne land er i en situation, hvor der er behov for helhedshensyn og en vedvarende indsats.

Ad 2) Der vil løbende være behov for, at jordfordeling i en given periode fokuserer på særlige politiske fokusområder. I de kommende år kan det fx være CO2-reduktion ved hensigtsmæssig placering af landvindmøller og den forventede kraftige udbygning med solceller.

Ad 3) Filantropiske fonde, finanssektoren og forsyningselskaber har hidtil ikke medfinansieret større nationale indsatser i det åbne land – når de har været styret af enkelte ministerier. Hvis disse aktører skal medfinansiere konkrete projekter, kan der være behov for en vis statslig armlængde i form af en uafhængig statslig fond.

Ad 4) I et setup med en uafhængig statslig fond vil det fortsat være relevant med sektorspecifikke tilskudsordninger. Det kan fx være til nedrivning af huse, nettilslutning af energianlæg, fosforbindende tiltag etc. – i regi af forskellige ministerier, der alle drager nytte af fondens jordfordeling.

Specifikke bemærkninger

”Arrondering af landbrugsjord” indgår i formålet, og skal sammentænkes i projekterne. Hensynet til arrondering af landbrugsjord vil derved altid være opfyldt, og kan derfor fjernes fra listen over interesser, der skal tilgodeses.

Det giver god mening, at landmanden får samlet sin jord tættere på sin ejendom med henblik på at få mindre transport til og fra sine marker. Dog bør man i den forbindelse sikre, at eksisterende levende læhegn, diger, krat, småskove og markveje/stier og lignende tinglyses – evt. i synergi med en tilskudsordning. Disse

elementer er alle meget positive landskabselementer og har stor værdi for landskabet, biodiversiteten og adgangen til naturen. Det er alle elementer, som er vigtige for landdistriktsudviklingen.

Der henledes opmærksomhed på bekendtgørelsens § 6, stk. 1, i samspil med bilag 1 og vejledningen side 10-16. Bilag 1 skaber usikkerhed om, hvilke krav et ansøgningsprojekt skal opfylde for at opfylde en national interesse på grund af sit indhold og opbygning. Bilag 1 indeholder kun lovhenvvisninger, hvorimod den forklaring, som læseren forventer at finde i bilag 1, delvist er at finde i vejledningen.

Bilag 1 indeholder kun lovhenvvisninger, hvilket ikke hjælper på fortolkningen af, hvordan en national interesse opfyldes rent juridisk. Hvis en statslig interesse indeholder flere lovhenvvisninger, som eksempelvis nr. 3, nr. 5, nr. 6 og nr. 8, så er teksten skrevet, så det ikke klart fremgår, om et projekt kun skal opfylde en af tre lovhenvvisninger. Det bør klart fremgå af teksten i bilaget, om det er "og" eller "eller". Lige nu varierer teksten mellem "og" og "samt", hvilket er det samme juridisk. I vejledningen lægger teksten eksempelvis op til under klima, at kun et af kriterierne skal opfyldes for at opfylde en national interesse. Bilag 1 ville vinde ved en gennemskrivning.

Med venlig hilsen

Lars Kaalund, Chefkonsulent.

Dato: 2. februar 2020

Sags ID: SAG-2020-00177
Dok. ID: 2876441

E-mail: LAKA@kl.dk
Direkte: 3370 3753

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4